

1 Tesaloniceni – Introducere

Când studiem o epistolă trebuie să ne amintim că ea nu a fost adresată inițial nouă, ci unor creștini din primul secol. Pavel a scris mai multe scrisori fiecare răspunzând nevoilor specifice ale Bisericilor plantate de acesta. În toate epistolele sale Evanghelia lui Hristos este răspunsul Lui. Dar el evidențiază anumite aspecte ale Evangheliei în funcție de nevoile destinatarilor. Astfel primul demers în studierea unei epistole este să înțelegem frământările și problemele cu care se confruntau destinatarii. Apoi, să analizăm cum răspunde Pavel nevoilor lor întrebându-ne mereu: de ce Pavel abordează problema tocmai așa și nu altfel? Al treilea pas este să extragem principiile după care se ghida Pavel care sunt relevante pentru întreaga istorie a Bisericii.

DESTINATARI

Deci primul pas: cine erau Tesalonicenii? Pentru a afla cât mai multe despre acești creștini minunați vom consulta trei surse: Faptele Apostolilor, epistolele destinate lor, datele istorice.

a) Sursa 1: Fapte

În Fapte 17 aflăm cum s-a născut Biserica din Tesalonic. Biserica din Tesalonic a fost plantată de către Pavel și Sila în a doua călătorie misionară a apostolului în jurul anului 50 d.H. După conciliul de la Ierusalim, Pavel a primit o călăuzire specială să meargă să vestească Evanghelia în Macedonia. Domnul l-a înștiințat că acolo este terenul pregătit de Duhul pentru seceriș. Poate este bine să ne amintim și structura cărții Faptelor Apostolilor pentru a înțelege mai bine contextul luptei spirituale în care s-a născut această Biserică minunată din Tesalonic. Cartea Fapte ne descoperă modul în care apostolii au împlinit porunca Marii Trimiteri și au vestit cu îndrăzneală Evanghelia. Provocarea acestora a fost să rămâne credincioși adevărului și să predice cu îndrăzneală o Evanghelie curată care trebuia deopotrivă delimitată de iudaism și de lumea păgână. În acest proces descoperim lupta celui rău de a perverti mesajul Evangheliei. Nu orice Evanghelie are putere. Nu orice Evanghelie este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede. Ci doar Evanghelia lăsată pe pământ de Isus Hristos. Această Evanghelie trebuie păstrată curată și explicată cu claritate fiecărui suflet. Apostolii au avut câteva provocări esențiale:

- Să reziste prigoanei și împotrivirii oamenilor
- Să delimiteze Evanghelia de Iudaism
- Să delimiteze Evanghelia de lumea păgână
- Să apere credibilitatea mesagerului și a mesajului

Astfel cartea Fapte se împarte în 4 mari secțiuni

I. Proclamarea cu orice preț a faptului că Isus este Mesia promis de Vechiul Testament (1:1-6:7)

1. Proclamarea și dovedirea lui Isus ca fiind Mesia promis de Vechiul Testament (1:1-3:6)

Evanghelia lui Isus își are rădăcinile în Vechiul Testament. Isus este Mesia cel promis de Vechiul Testament. Aceasta este Evanghelia care mântuiește și care trebuie propovăduită fiecărei făpturi. Acest adevăr este extrem de important într-o carte care analizează procesul desprinderii creștinismului de iudaism. Această desprindere a fost absolut necesară dar acest fapt nu anulează rădăcinile vechi-testamentare fundamentale. Isus este Mesia, Fiul lui Dumnezeu care a trăit, a murit și a înviat *după Scripturi*. El este singura CALE și doar în El se găsește mântuirea. Doar credința în El aduce iertarea păcatelor și mântuirea. Acesta este mesajul curat al Evangheliei.

2. Stăruința în proclamarea mesajului în ciuda atacurilor din interiori și exterior (4:1-6:7)

Propovăduirea Evangheliei este o prioritate și ea trebuie continuată cu orice preț, în ciuda atacurilor din afară sau dinlăuntru. Apostolii au biruit cu ajutorul Duhului atât atacurile din afară (amenințările Iudeilor) cât și cele din interior (dezbinarea și defocalizarea în slujire), și au rămas credincioși slujbei lor, aceea de a fi slujitori ai Cuvântului. Biserica NU POATE renunța la propovăduirea Evangheliei lui Isus. Nu există nici o scuză pentru încetarea acestei slujbe. Renunțarea la propovăduire înseamnă renunțarea la Hristos. Nici amenințarea cu moartea și nici diversele probleme din mijlocul comunității NU TREBUIE să submineze proclamarea cu îndrăzneală a mesajului Evangheliei. Cuvântul proclamat are putere. Fără această proclamare oamenii nu se mai întorc la Domnul, iar Biserica moare.

II. Delimitarea creștinismului de iudaism (6:8-16:5)

Deși Evanghelia se naște din vechiul Testament ea aduce cu sine un NOU legământ și impune desprinderea și delimitarea de iudaism. În acest proces primii creștini au descoperit că Evanghelia lui Isus aduce:

1. Un nou Templu (6:8-9:31)
2. O nouă strategie a preoției (9:32-12:25)
3. Mântuirea prin har și pentru iudei și pentru Neamuri fără necesitatea respectării legii ceremoniale (13:1-16:5)

Confruntarea Evangheliei cu lumea păgână (16:6-19:20)

Dar Evanghelia nu avea să se confrunte doar cu Iudaismul care se încăpățâna să nu se smerească în fața realităților unui Nou Legământ dar și cu lumea păgână.

1. Delimitarea Evangheliei de lumea păgână: de ocultism, religiile păgâne, politică și filosofie. (16:6-17:34)

Cel rău a încercat să dilueze Evanghelia amestecând-o în mințile oamenilor cu diferite elemente din lumea păgână. Duhul Sfânt însă delimitează rând pe rând Evanghelia de principalele credințe ale lumii păgâne: ocultism, idolatrie, politică și filosofie. Evanghelia nu prezintă un alt idol, nu are de-a face nimic cu ocultismul, nu reprezintă un partid politic și nici o filosofie nouă care să gâdile urechea. Evanghelia este puterea lui Dumnezeu de mântuire a celui păcătos.

2. Grija lui Dumnezeu față de mesaj și mesager. Apogeul lucrării dintre Neamuri. (18:1-19:20)

Această subsecțiune ne prezintă un apogeu al lucrării creștine dintre Neamuri și puterea Evangheliei. Evanghelia are putere și cucerește deopotrivă lumea iudaică și lumea păgână! Secretul acestei puteri constă în faptul că MESAJUL este rostit CURAT de către un MESAGER curat. Puterea vine de la Dumnezeu și se revarsă cu putere când mesajul este vestit cu acuratețe de către un mesager credibil. Domnul poartă de grijă atât mesajului cât și mesagerului.

III. Discursul de apărare al mesagerului (19:21-28:31)

Ultima secțiune este dedicată apărării Evangheliei. Evanghelia nu trebuie doar proclamată ci și apărată. Apărarea Evangheliei include adesea apărarea mesagerului. Diavolul a aruncat adesea îndoială cu privire la mesager. Dacă mesagerul nu este credibil atunci nici mesajul nu poate fi luat în serios. Astfel discursurile lui Pavel din această secțiune sunt dedicate cel mai adesea propriei sale apărări. Astfel, Pavel:

- Refuză să se apere în teatrul din Efes
- Se apără înaintea Bisericilor din Asia Mică
- Se apără înaintea Bisericii din Ierusalim
- Se apără înaintea Sinedriului
- Se apără înaintea lui Felix
- Se apără înaintea lui Festus
- Se apără înaintea lui Agripa
- Furtuna și comportamentul de pe vas îl apără în fața ultimei acuzații a lui Agripa: Pavele, ești nebun! Pavel nu este nici un instigator, nici un impostor, nici un revoluționar și nici un alienat. El este un cetățean responsabil, un mesager credibil care vestește un mesaj credibil.

Observăm ca Biserica din Tesalonic se naște în contextul confruntării Evangheliei cu lumea păgână. De fapt în Tesalonic cel rău încearcă să amestece în mințile oamenilor

Evanghelia cu o mișcare politică revoluționară. Acuzația iudeilor împotriva lui Pavel a fost: ***Oamenii aceștia care au răscolit toată lumea, au venit și aici și Iason i-a găzduit. Ei toți lucrează împotriva poruncilor Cezarului și spun că este un al împărat: Isus.*** Este important să sesizăm această acuzație adusă lui Pavel în Tesalonic. Ea ne va ajuta să înțelegem rostul anumitor accente din epistole. În epistolă Pavel îi va îndemna pe Tesaloniceni să contrazică această acuzație prin comportamentul lor (vezi de exemplu 1 Tes.4:11-12).

Biserica din Tesalonic era formată în special din convertiți dintre neamuri: ***Unii din ei (iudei), și o mare mulțime de greci temători de Dumnezeu, și multe femei de frunte, au crezut și au trecut de partea lui Pavel și a lui Sila.*** (Fapte 17:4). Pavel a vorbit cu ei trei zile de Sabat din Scripturi. Deci nu a stat mai mult de o lună în Tesalonic. Închipuiți-vă experiența tesalonicenilor: ei trăiau în întuneric și idolatrie de ani de zile. La un moment dat vine un evreu din alte părți care le vestește că Isus este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul întregii lumi. Ei cred și se întorc la Domnul! Acest evreu nu petrece mai mult de o lună cu ei. Le-a vorbit trei Sabate, e și probabil și în timpul săptămânii în grupuri mai mici după ce oamenii se întorceau de la lucru. Pavel este prigonit și îi lasă singuri cu o mulțime de probleme pe cap, cu acuzații false, cu presiuni și amenințări din partea autorităților și iudeilor. Ei sunt lăsați efectiv în mijlocul unei prigoane. Este ca și cum ai lăsa un copil nou născut în mijlocul junglei. Iudeii care inițiaseră prigoana cunoșteau mult mai bine Scripturile decât ei. Ba mai mult decât atât ei nu aveau acces la Scripturi, căci probabil nu mai erau primiți în sinagogă. Doar acei câțiva iudei care s-au întors la Domnul îi puteau ajuta cu pasajele pe care le știau pe de rost. Dar care a fost reacția Tesalonicenilor în fața acestei situații? Răspunsul la această întrebare îl descoperim din însăși epistola scrisă către aceștia.

b) Epistola:

Epistola este a doua sursă din care putem afla noi informații despre destinatari. Epistola trebuie citită cu atenție și semnalate și analizate toate pasajele care ne vorbesc despre starea spirituală a destinatarilor, frământările lor și problemele cu care se confruntau. Din epistolă aflăm următoarele:

- Creștinii din Tesalonic au primit cu bucurie Cuvântul chiar în mijlocul prigoanelor. Ei nu s-au speriat de prigonitori și nu au dat înapoi. Ba chiar au vestit Cuvântul mai departe prin Macedonia și Ahaia. Credința și statornicia lor au ajuns o pildă pentru toți credincioșii din Macedonia și Ahaia.
- Erau o Biserică încă tânără. Pavel le scrie scrisoarea cel mai probabil din Corint la maxim un an de zile de la vizita sa în Tesalonic. Deci cei mai în vârstă credincioși din această Biserică aveau maxim 1 an de zile.
- Tesalonicenii nu s-au lăsat intimidați de ponegrirea tatălui lor spiritual (Pavel) și păstrau o plăcută aducere aminte de el și doreau nespus să îl vadă din nou.
- Tesalonicenii erau entuziași și se iubeau unii pe alții. Prigoana a amplificat probabil sentimentul de unitate și dragostea frățească dintre ei.

- Tesalonicenii au fost foarte receptivi la mesajul revenirii Domnului. Ei așteptau cu dor revenirea Domnului și credeau din toată inima că este foarte aproape sperând din toată inima să o prindă în această viață.
- În ciuda entuziasmului lor, totuși Pavel îi vede vulnerabili și încă neîncercați în războiul spiritual. El își face griji pentru credința lor și îl trimite cu mari sacrificii pe Timotei pentru a-i îmbărbăta și se roagă zi și noapte lui Dumnezeu să poată ajunge la ei pentru a împlini ce mai lipsea credinței lor.
- Creștinii din Tesalonic se confruntau și cu anumite neclarități legate de revenirea Domnului. Nu știau ce să creadă despre frații care mor înainte de venirea Domnului. Cumva se gândeau că doar cei care vor rămâne în viață până la revenirea Domnului vor fi mântuiți.
- Unii dintre ei erau așa de siguri că Domnul va veni curând încât aveau tendința să își abandoneze responsabilitățile și serviciul și să trăiască în neorânduială: Domnul vine! Ce rost mai are să investesc în această viață?
- În concluzie Biserica din Tesalonic era o biserică vie, care trăia în curăție și dragoste, care primea și vestea cu bucurie Cuvântul chiar în mijlocul prigoanelor, care aștepta cu toată nădejdea revenirea Domnului. Dar era o Biserică foarte tânără și deci foarte vulnerabilă. Unul din punctele lor vulnerabile era chiar teologia despre revenirea Domnului. Ei credeau că cei care mor înainte de revenirea Domnului sunt pierduți.

Istoria

Datele istorice ne ajută să înțelegem mai bine contextul cultural, economic, religios și politic în care trăiau creștinii din Corint. Tesalonic era un port important și capitala Macedoniei, care era provincie romană. Grecul Csander a întărit această așezare în anul 315 î.H. și l-a numit după numele soției sale, Tesalonica, o soră vitregă a lui Alexandru Macedon. Romanii au cucerit Macedonia în 168 î.H. și au reorganizat întreaga provincie stabilind capitala la Tesalonic. În timpul domniei lui Cezar Augustus orașul a primit statutul special de „oraș liber” și a fost condus de un grup de magistrați numiți politarhi. Populația a crescut la peste 200.000 locuitori iar poziția maritimă i-a înlesnit o bunăstare înfloritoare. Orașul supraviețuiește și astăzi în Grecia sub numele de Salonic.

STRUCTURA EPISTOLEI

Structura epistolei este destul de clară:

A) Cap.1-3 Privind spre TRECUT

- a) 1:1-10 – Pavel le *reamintește* despre **nașterea lor din nou**

- b) 2:1-16 – Pavel le *reamintește* despre **mărturia lui în mijlocul lor**
- c) 2:17-3:13 – Pavel le *reamintește*/relatează **grija lui pentru ei** după ce a plecat din Tesalonic
- B) Cap.4-5 Privind spre VIITOR
- d) 4:1-12 – **Îndemn** la creștere în sfințire și dragoste
- e) 4:13-5:11 – **Clarificări** despre **venirea Domnului** și soarta celor adormiți în El
- f) 5:12-28 – **Sfaturi practice** despre **trăirea creștină**

Deja structura epistolei ridică următoarele întrebări: de ce insistă Pavel așa de mult pe TRECUT, pe reamintirea convertirii lor și grijii lui față de ei? De ce clarificările despre venirea Domnului sunt lăsate în a doua parte a epistolei și de ce sunt așezate între îndemnul la sfințire și dragoste și sfaturile practice?

TEMELE RECURENTE

În epistolă sunt mai multe TEME care se repetă și care se pot identifica destul de ușor. Principalele teme sunt:

- **Venirea Domnului** (fiecare capitol se încheie cu imaginea revenirii Domnului și pasajul 4:13-5:10 este dedicat acestei teme)
- **Credința** este o temă centrală – Pavel le scrie despre cum s-a născut și cum a crescut credința lor, dar și despre pericolul pierderii credinței și necesitatea îmbărbătării și creșterii în credință.
- **Dragostea frățescă** acompaniază tema credinței și este și ea o temă cheie în epistolă.
- **Relația dintre Pavel și creștinii din Tesalonic** este iarăși o temă centrală. Și este normal să fie așa. Pavel era în cele din urmă tatăl lor și pe genunchii lui s-au născut ei. Ei erau niște copii mici, iar Pavel - tatăl, reperul lor. Credința lor era strâns legată de relația lor cu Pavel. Era normal ca Pavel să acorde așa de multă atenție.

UNICITATEA și SPECIFICITATEA epistolei în Noul Testament

Pentru a surprinde mesajul epistolei este important să o comparăm cu celelalte cărți/epistole ale Noului Testament și să identificăm elemente specifice, de unicitate ale acestei epistole. În urma acestui demers observăm că această epistolă este scrisă unei Biserici foarte tinere care aștepta cu entuziasm revenirea Domnului. Nicăieri nu găsim în Noul Testament mai multe detalii despre modul în care Pavel a născut și îngrijit o Biserică tânără. În 1 Tesaloniceni ni se descrie atât procesul nașterii Bisericii dar și preocuparea lui Pavel

pentru creșterea și protejarea acestor prunci în Domnul. Deci anticipăm faptul că 1 Tesaloniceni ne-a fost dăruită de Domnul pentru a înțelege mai bine:

- Procesul plantării unei noi Biserici
- Lupta spirituală specifică din jurul credinței celor întorși de curând de Domnul
- Păstoria celor întorși de curând la Domnul
- Resursele necesare creșterii și întăririi credinței

De asemenea, nicăieri ca în 1,2 Tesalonieni Pavel nu acordă o atenție așa de mare temei revenirii Domnului. De aceea anticipăm că această epistolă ne-a fost dăruită și ca să înțelegem mai bine:

- Resursa extrem de puternică reprezentată de așteptarea revenirii Domnului
- Bătălia spirituală a celui rău pentru a anihila, perverti această resursă
- Soluțiile pentru apărarea și dinamizarea acestei resurse

De ce cele două teme de mai sus sunt alăturate în aceeași epistolă, care este legătura dintre ele și care temă este centrală? Deși Biserica din Tesalonic era o biserică tânără, ea avea o mărturie excepțională în mijlocul prigoanei devenind un model și o încurajare pentru toți credincioșii din Ahaia și Macedonia. Care era secretul lor? Epistola ne sugerează că secretul statorniciei lor era chiar activarea resursei așteptării cu dor a revenirii Domnului. Or tocmai aici lovește cel rău atât în contextul scrierii primei epistole cât și în contextul scrierii celei de-a doua epistole. Cel rău lovește în teologia despre revenirea Domnului, lovește în motorul credinței și statorniciei lor. Cele două teme nu sunt asociate la întâmplare. Mă întreb din nou care este cea principală? De regulă, în epistole este o temă centrală, celelalte subordonându-se și slujind acesteia. În contextul epistolei noastre ar fi două posibilități:

- a) Tema centrală ar fi de fapt sublinierea resursei așteptării Domnului. Astfel în mod special Duhul Sfânt, adevăratul autor al Noului Testament alege în mod special frământările unei Biserici tinere cu privire la revenirea Domnului. Pentru a înțelege **IMPORTANTA VITALĂ A ACESTEI** resurse (așteptarea Domnului) Duhul ne descrie incredibila statornicie a unor prunci în credință care au activat această resursă. Dar nu doar atât, Duhul ne revelează atât bătălia celui rău pentru a dezactiva această resursă dar și lupta lui Pavel pentru a păzi și a întări această resursă. Astfel, deși putem învăța enorm și despre păstoria unei Biserici tinere, tema centrală a epistolei ar rămâne așteptarea venirii Domnului. Am găsit astfel un răspuns credibil la întrebarea: dacă tema revenirii Domnului este tema centrală, de ce asociază Duhul această temă cu tema păstoririi unei Biserici tinere?
- b) Tema centrală ar fi păstoria unei Biserici tinere. Astfel discuțiile despre venirea Domnului sunt în plan secund. Putea fi în cele din urmă orice altă neclaritate în

discuție. Esențial este să descoperim grija lui Pavel pentru a da învățătura corectă și a îndepărta aceste neclarități. Rămâne totuși întrebarea: dacă tema centrală este tema păstoririi unei Biserici tinere, de ce Duhul asociază această temă cu tema revenirii Domnului?

Nu ne grăbim să alegem una din cele două variante. Vom relua discuția după ce studiem în amănunt epistola. După studierea ei vom decide ce titlu am alege pentru această carte: ***Păstorește oițele Mele!*** (vezi Ioan 21:16) sau ***Vino, Doamne Isuse!*** (vezi Apoc.22:20).